

1. Ακουστικά

Οδηγίες

1. Διδακτικές Περιόδους: μία (1) διδακτική περίοδο (δ.π) την εβδομάδα
2. Όλοι οι Δείκτες Επιτυχίας και Επάρκειας είναι υποχρεωτικοί και διδάσκονται στο τετράμηνο και με τη σειρά που ορίζεται από τον Προγραμματισμό
3. Εκπαιδευτικό Υλικό:
 - Krueger C. (2016) *Progressive sight singing*. USA: Oxford University Press
 - Philips J., Murphy P., Marvin-West E. & Piper-Clendinning J. (2011) *The musician's guide to aural skills: sight-singing, rhythm-reading, improvisation and keyboard skills: Volume 1*. New York: W. W. Norton and Co.
 - Κίτσιου Χρ. (2010) *Θεωρία της μουσικής: σολφέζ, καλλιέργεια ακουστικών ικανοτήτων*. (3 βιβλίαμαθητή, 3 βιβλίακαθηγητή+ CDs)
 - Μηνακάκης Δ. (2006) *Εγχειρίδιο ακουστικών δεξιοτήτων* (+ CD). Αθήνα: Νάκας-Παπαρηγορίου

Α΄ ΤΕΤΡΑΜΗΝΟ

ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ		ΑΝΤΙΣΤΟΙΧΑ ΔΙΔΑΚΤΕΑ ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ	Διδακτικές Περίοδοι 12
	Οι μαθητές/τριες να είναι σε θέση να:	Διδακτέα: Πληροφορίες, Έννοιες, Δεξιότητες, Στρατηγικές/Τρόπος σκέψης, Στάσεις, Αξίες	
3. Να αναπτύξουν τις ακουστικές τους δεξιότητες, ώστε να εντοπίζουν ακουστικά στοιχεία της μουσικής και να ανταποκρίνονται σε αυτά με μουσικό τρόπο.	3.3 εντοπίζουν και να καταγράφουν μουσική που ακούν, χρησιμοποιώντας τις μουσικές τους γνώσεις και δεξιότητες.	Ρυθμός <ul style="list-style-type: none"> • Μέτρα: 4/4, 2/4, 3/4 • Αξίες: 	1 2
		Μελωδία <ul style="list-style-type: none"> • Διαστήματα: 1^{ης} (ταυτοφωνία), 8^{ης}, 2ας μικρής, 2ας μεγάλης, 3^{ης} μικρής και 3^{ης} μεγάλης, 4^{ης} καθαρής, 5^{ης} καθαρής • Τονικές μελωδίες σε μείζονες μέχρι μία (1) δίεση/ύφεση, σε φυσική ελάσσονα 	3.5

			Αρμονία <ul style="list-style-type: none"> • Διαστήματα: 1^{ης} καθαρής (ταυτοφωνία), 3^{ης} μικρής, 3^{ης} μεγάλης, 5^{ης} καθαρής, 8^{ης} καθαρής • Συγχορδίες: τρίφωνες, μείζονες και ελάσσονες σε ευθεία κατάσταση και αναγνώρισή τους από κοινή βάση 	3.5
Επανάληψη - Διαγώνισμα			Λύση προηγούμενων Εξεταστικών Δοκιμίων	2
Επιπρόσθετα, βλ. σσ. 14-17				

Β΄ ΤΕΤΡΑΜΗΝΟ

ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ		ΑΝΤΙΣΤΟΙΧΑ ΔΙΔΑΚΤΕΑ ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ	Διδακτικές Περίοδοι 13
	Οι μαθητές/τριες να είναι σε θέση να:	Διδακτέα: Πληροφορίες, Έννοιες, Δεξιότητες, Στρατηγικές/Τρόπος σκέψης, Στάσεις, Αξίες	
3. Να αναπτύξουν τις ακουστικές τους δεξιότητες, ώστε να εντοπίζουν ακουστικά στοιχεία της μουσικής και να ανταποκρίνονται σε αυτά με μουσικό τρόπο.	3.3 εντοπίζουν και να καταγράφουν μουσική που ακούν, χρησιμοποιώντας τις μουσικές τους γνώσεις και δεξιότητες.	Ρυθμός <ul style="list-style-type: none"> Αξίες: 	2
		Μελωδία <ul style="list-style-type: none"> Τονικές μελωδίες σε μείζονες μέχρι δύο (2) διέσεις/υφέσεις, σε φυσική ελάσσονα 	4.5
		Αρμονία <ul style="list-style-type: none"> Συγχορδίες: τετράφωνες, μείζονες και ελάσσονες σε ευθεία κατάσταση και αναγνώρισή τους από κοινή βάση Συνδέσεις κύριων συγχορδιών και με vi/VI χωρίς ξένους φθόγγους/τονικοποιήσεις/μετατροπίες σε ευθεία κατάσταση Πτώσεις: <ul style="list-style-type: none"> Τέλεια αυθεντική Ατελής αυθεντική Ημιτελής ή Μισή (...-V) Απροσδόκητη ή Απατηλή (V-? /? όχι η τονική, συνήθως VI) Πλάγια ή Εκκλησιαστική (IV-I) 	4.5
Επανάληψη - Διαγώνισμα		Λύση προηγούμενων Εξεταστικών Δοκιμίων	2

Επιπρόσθετα, βλ. σσ. 14-17

2. Μουσικοί Πολιτισμοί (Ανάλυση)

Οδηγίες

1. Περίοδοι Διδασκαλίας: 2 διδακτικές περιόδους (δ.π.) την εβδομάδα
2. Όλες οι θεματικές ενότητες είναι υποχρεωτικές και διδάσκονται στο τετράμηνο που ορίζεται από τον Προγραμματισμό, σύμφωνα με τη σειρά που ο εκπαιδευτικός κρίνει ως την καταλληλότερη - ανάλογα με τις ανάγκες των μαθητών του
3. Ο Μουσικός Γραμματισμός (Δείκτης Επιτυχίας 1) καλύπτεται στην αρχή της σχολικής χρονιάς στις βασικές του έννοιες και, στη συνέχεια, σύμφωνα με τις ανάγκες των έργων κατά τη διδασκαλία τους
4. Εκπαιδευτικό Υλικό:
 - Εισαγωγή: Machlis, J. & Forney, C. (1996) *Η απόλαυση της Μουσικής*. Αθήνα: Fagotto.
Συμπεριλαμβάνεται CD με mp3 και *The Norton Scores*, Vol. I και II (υπάρχει ένα αντίτυπο του κάθε τόμου στο κάθε σχολείο)
 - Αναλύσεις έργων: Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού (βλ. πιο κάτω)
 - Παρτιτούρες: αυτές που ορίζονται στις αναλύσεις των έργων
 - Ακρόασεις: αυτές που ορίζονται στις αναλύσεις των έργων
4. Οι Δείκτες Επιτυχίας και Επάρκειας που ορίζονται είναι υποχρεωτικοί

Α' ΤΕΤΡΑΜΗΝΟ

ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ		ΑΝΤΙΣΤΟΙΧΑ ΔΙΔΑΚΤΕΑ ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ	Διδακτικές Περίοδοι 25
		Θεματική Ενότητα: Θέμα Μαθήματος Εκπαιδευτικό Υλικό	
Οι μαθητές/τριες να είναι σε θέση να:		Διδακτέα: Πληροφορίες, Έννοιες, Δεξιότητες, Στρατηγικές/Τρόπος σκέψης, Στάσεις, Αξίες	
1. Να ακολουθούν διαδικασίες μουσικού γραμματισμού, ώστε να κατανοούν τα στοιχεία της μουσικής.	1.1	<p>επιδεικνύουν γνώσεις και δεξιότητες που αφορούν στα χαρακτηριστικά του Ρυθμού και του Μέτρου.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Παλμός • Διάρκεια: όλες οι ρυθμικές αξίες (φθογγόσημα και παύσεις) • Έμφαση, τονισμοί και εσωτερική διάταξη μέτρου • Μέτρα: απλά, σύνθετα, μεικτά • Ρυθμικά σχήματα και φαινόμενα (π.χ. , τρίηχο, συγκοπή, αντιχρονισμοί, swing feel) • Μετρικός οπλισμός • Μετρικές μετατροπές • Σχέση ρυθμού και λόγου • Πολυρρυθμία 	6
	1.2	<p>επιδεικνύουν γνώσεις και δεξιότητες που αφορούν στα χαρακτηριστικά του Ρυθμού και του Μέτρου.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Τονικό ύψος, κλαβιέ πιάνου, ρεζίστρο, μεσαίο ντο • Κλειδί Σολ, Φα και Ντο της άλτο και του τενόρου • Βοηθητικές γραμμές • Μελωδικά διαστήματα <ul style="list-style-type: none"> ○ ανιόντα, κατιόντα ○ ο ποιοτικός και ποσοτικός τους χαρακτήρας ○ σύμφωνα, διάφωνα ○ αναστροφή διαστημάτων • Χαρακτηριστικά μελωδίας: <ul style="list-style-type: none"> ○ Έκταση: χαμηλότερος και ψηλότερος φθόγγος, σύντομη-μεσαία-πλατιά ○ Σχήμα: καμπυλοειδής, κυματοειδής, κατιούσα και ανιούσα κατεύθυνση ○ Είδος κίνησης: εξέλιξη μελωδίας, βηματική και αλματική κίνηση ○ Μελωδικά στολίδια • Δομή μελωδίας <ul style="list-style-type: none"> ○ μοτίβο, φράση, πρόταση, περίοδος, πτώση ○ θέμα • Τεχνικές ανάπτυξης μελωδίας: επανάληψη, μίμηση, σμίκρυνση, μεγέθυνση, αντιστροφή (καθρέπτης), αναδρομή (καρκίνος), αντιαναδρομή (καθρέπτης-καρκίνος) • Χρωματισμός μελωδίας (word painting) 	

1.3	επιδεικνύουν γνώσεις και δεξιότητες που αφορούν στα χαρακτηριστικά της Αρμονίας .	<ul style="list-style-type: none"> • Συγκερασμένο και ασυγκέραστο σύστημα • Αλλοιώσεις • Διαστήματα: τόνος και ημιτόνιο, μικροδιαστήματα, έλξεις • Αρμονικά διαστήματα, αναστροφή διαστημάτων • Είδη κλιμάκων και τρόποι: μείζονα, ελάσσονα, φυσική ελάσσονα, χρωματική, ολοτονική, πεντατονική, τρόπος του ρε • Οπλισμός, Τονικότητα, Μετατροπίες, Πολυτονικότητα • Βαθμίδες της κλίμακας, Αρίθμηση συγχορδιών, Αρμονική Ανάλυση • Κύκλος των 5ών <ul style="list-style-type: none"> ○ σχετικές και ομώνυμες κλίμακες • Διατονικές, χρωματικές, εναρμόνιες κλίμακες • Αρμονικός ρυθμός • Συγχορδίες <ul style="list-style-type: none"> ○ Σχήματα, π.χ. block chords, arpeggios, broken chords, alberti bass ○ Στοιχεία συγχορδίας: θεμέλιος, μέση, κορυφή, 3^η, 5^η, 7^η, 9^η κ.ο.κ. ○ Αρίθμηση συγχορδιών ○ Είδη: μείζονες, ελάσσονες, αυξημένες, ελαττωμένες ○ Κύριες και δευτερεύουσες συγχορδίες ○ Οι λειτουργίες των συγχορδιών στον μείζονα και ελάσσονα τρόπο ○ Ευθεία κατάσταση και αναστροφές (πρώτη και δεύτερη αναστροφή) ○ Κλειστή και ανοικτή (ευρεία) θέση ○ Διαδοχή συγχορδιών ○ Επέκταση συγχορδιών, π.χ. με 7^η, 9^η κ.ο.κ. • Διάνθιση μελωδίας • Πτώσεις • Μετατροπίες • Αλυσίδες • Αρμονικά στοιχεία (π.χ. μπάσο κοντίνουο, οστινάτο, ισοκράτης/πεντάλ, riff)
1.4	επιδεικνύουν γνώσεις και δεξιότητες που αφορούν στα χαρακτηριστικά της Υφής .	<ul style="list-style-type: none"> • πυκνή, αραιή • Είδη: μονοφωνία, ετεροφωνία, πολυφωνία (αντίστιξη), ομοφωνία • Άλλοι όροι, π.χ. αντιφωνία, αντιμελωδία, ισοκράτης (πεντάλ)
1.5	επιδεικνύουν γνώσεις και δεξιότητες που αφορούν στα χαρακτηριστικά της Μορφής ενός έργου.	<ul style="list-style-type: none"> • Επαναλήψεις, αντιθέσεις, παραλλαγές • Μορφοπλαστικά στοιχεία: μοτίβο, θέμα, απάντηση, θεματική ανάπτυξη, αλυσίδα • Τμήματα και μέρη (π.χ. A, AB, ABA, head, intro, outro, solo, impro, coda, break) • Μουσικές φόρμες και δομές, π.χ. μορφή σονάτα
1.6	επιδεικνύουν γνώσεις και δεξιότητες που αφορούν στα χαρακτηριστικά της Ταχύτητας .	<ul style="list-style-type: none"> • Ρυθμική αγωγή, τέμπο • Μετρονόμος, π.χ. = 66

		<ul style="list-style-type: none"> • Σημάνσεις, π.χ. rit. , • Ιταλική ορολογία, π.χ. Adagio
1.7	επιδεικνύουν γνώσεις και δεξιότητες που αφορούν στα χαρακτηριστικά της Δυναμικής .	<ul style="list-style-type: none"> • Ένταση • Σημάνσεις, π.χ. <i>pp</i> • Ιταλική ορολογία
1.8	επιδεικνύουν γνώσεις και δεξιότητες που αφορούν στα χαρακτηριστικά της Έκφρασης .	<ul style="list-style-type: none"> • Σημάνσεις • Ιταλική ορολογία, π.χ. dolce
1.9	επιδεικνύουν γνώσεις και δεξιότητες που αφορούν στα χαρακτηριστικά της Άρθρωσης .	<ul style="list-style-type: none"> • Σημάνσεις, π.χ. <i>stacc.</i> ή • Ιταλική ορολογία, π.χ. staccato
1.10	επιδεικνύουν γνώσεις και δεξιότητες που αφορούν στα χαρακτηριστικά της Χροιάς .	<ul style="list-style-type: none"> • Μουσικά όργανα: χορδόφωνα, ιδιόφωνα, μεμβρανόφωνα, αερόφωνα, ηλεκτρόφωνα • Φωνή: εκτάσεις, soprano, mezzo soprano, alto, contralto, tenore, baritono, basso • Μουσικά σύνολα: χορωδιακά, μουσικής δωματίου, ορχήστρες (π.χ. παραδοσιακές, συμφωνική ορχήστρα κλασικισμού ή ρομαντισμού)
1.11	εντοπίζουν και να περιγράφουν τα πιο πάνω μουσικά στοιχεία σε παρτιτούρα .	<ul style="list-style-type: none"> • Ευρωπαϊκή μουσική σημειογραφία • Είδη: Συμβατική σημειογραφία, προσωπική σημειογραφία, γραφική παρτιτούρα • Παρτιτούρα, Οδηγός (lead sheet) • Παρτιτούρες: μουσικών συνόλων, συμφωνικής ορχήστρας • Μουσική γλώσσα: ορολογία, λεξιλόγιο (βλ. Δ.Ε.Ε. 1.1 - 1.10)

Εκπαιδευτικό Υλικό

- Μαχλός: σσ. 1-66
- Ακρόασεις και Αναλύσεις αποσπασμάτων έργων διάφορων στιλ, μέσω παρτιτούρας

<p>2. Να κατανοούν σε βάθος μουσικά είδη και στιλ ποικίλων μουσικών πολιτισμών, και να τα τοποθετούν μέσα στο κοινωνικό πλαίσιο που δημιουργήθηκαν.</p>	<p>2.1</p>	<p>αναλύουν έργα της Δυτικής Μουσικής:</p> <ul style="list-style-type: none"> της περιόδου του Μπαρόκ 	<ul style="list-style-type: none"> Το πνεύμα του μπαρόκ: τέχνη, πολιτική, επιστήμες, θρησκεία, ο ρόλος του καλλιτέχνη Το ύφος της μουσικής μπαρόκ: μουσικά χαρακτηριστικά Η μουσική μπαρόκ συγκριτικά με άλλα στιλ και είδη μουσικής <ul style="list-style-type: none"> Μπαρόκ σόλο κοντσέρτο: η οργανική μουσική της εποχής μπαρόκ, τα μέρη του σόλο κοντσέρτου, σόλο, tutti, ριτορνέλο, επεισόδια, τονικότητες <p>Εκπαιδευτικό Υλικό</p> <ul style="list-style-type: none"> Εισαγωγικά: Μαχλός: σσ. 172-177 Αντόνιο Βιβάλντι, Τέσσερις Εποχές, «Άνοιξη», Μέρος Α΄ Ανάλυση: Σοφία Πετούση, Επιμέλεια: Αντωνία Φοράρη 	<p>5</p>
	<p>2.3</p>	<p>αναλύουν τραγούδια της Δημοφιλούς Μουσικής</p>	<p>Ποπ</p> <ul style="list-style-type: none"> Τα μουσικά χαρακτηριστικά της ποπ μουσικής (π.χ. σύντομο, απλό, ευκολομνημόνευτο, μελωδικό τραγούδι, επαναλήψεις, ομοιότητες) Ο χαρακτήρας και ο ρόλος της (π.χ. η απήχηση και η ευχαρίστηση του ευρέος κοινού, θεματολογία, σχέση με το κοινωνικοπολιτικό συγκείμενο) Έκταση: μικρή μέχρι μέτρια Μορφή: στροφή – επωδός (κουπλέ-ρεφρέν) Χαρακτηριστικά στοιχεία: hooks, riffs, loops Χορευτικοί ρυθμοί Σύνδεση με τη μουσική βιομηχανία και τα Μ.Μ.Ε. <p>Εκπαιδευτικό Υλικό</p> <ul style="list-style-type: none"> Μπητλς, «Let it be» Ανάλυση: Γεωργία Νεοφύτου - Χρύσω Γρηγορίου, Επιμέλεια: Αντωνία Φοράρη 	<p>4</p>

2.4	<p>αναλύουν Παραδοσιακές Μουσικές του κόσμου:</p> <ul style="list-style-type: none"> από την Ελλάδα 	<ul style="list-style-type: none"> Το κοινωνικό συγκείμενο, συστήματα αξιών, δομές, ιεραρχίες Γεωγραφικό και φυσικό περιβάλλον, οικονομικοί, ιστορικοί και πολιτικοί παράγοντες Πολιτισμικά δάνεια, συγκρητισμός Ο ρόλος της μουσικής στην κοινωνία, μουσικό νόημα Τα χαρακτηριστικά παραδοσιακής μουσικής (π.χ. προφορική παράδοση, παραλλαγές, άγνωστος δημιουργός, συλλογική έκφραση, λειτουργικότητα της μουσικής στην κοινωνία, απουσία γραφής) Τα χαρακτηριστικά της εκάστοτε παραδοσιακής μουσικής Μουσικά σύνολα (φωνητικά και οργανικά) Είδη τραγουδιών: θεματολογία, μορφή Συστήματα χορδίσματος, μικροδιαστήματα, έλξεις Το τρίπτυχο μέλος-χορός-λόγος Χορός: ρυθμοί, ήθος Λόγος: ομοιοκαταληξία, μέτρο, διάταξη κειμένου, μουσική επένδυση κειμένου (συλλαβική, μελισματική) Εθνομουσικολογική έρευνα: προετοιμασία, έρευνα πεδίου - συλλογή δεδομένων, ανάλυση, διάχυση αποτελεσμάτων <p>Εκπαιδευτικό Υλικό</p> <ul style="list-style-type: none"> Ελληνόφωνο Πολυφωνικό Τραγούδι: «Δεροπολίτισσα», Δροπόλεως Ηπείρου Ανάλυση: Παρασκευή Κανελλάτου - Μαρία Ζαννέτου, Επιμέλεια: Αντωνία Φοράρη 	4
2.5	<p>αναλύουν τραγούδια του Ελληνικού τραγουδιού του 20^{ου} αι.</p>	<ul style="list-style-type: none"> Το κοινωνικό, ιστορικό και πολιτικό συγκείμενο Τα μουσικά και εξωμουσικά του χαρακτηριστικά, δυτικοευρωπαϊκό ύφος, επώνυμη δημιουργία, μαζική απήχηση Πρωτεργάτες και καταξιωμένοι συνθέτες και ερμηνευτές Ο κοινωνικός ρόλος του ελληνικού τραγουδιού, η αναζήτηση και διαφύλαξη της ελληνικής εθνικής και πολιτισμικής ταυτότητας Σχέση του ελληνικού τραγουδιού με άλλα είδη μουσικής (θρησκευτική, ελληνική παραδοσιακή, ρεμπέτικο και λαϊκό, παραδοσιακή άλλων χωρών, ελληνική εθνική σχολή, δυτική μουσική) Σχέση με την ποίηση, τον χορό και άλλες τέχνες Ενορχηστρωτικοί και υφολογικοί ιδιωτισμοί <p>Εκπαιδευτικό Υλικό</p> <ul style="list-style-type: none"> Μάνος Χατζιδάκις: Η μουσική του Μ. Χατζιδάκι στην ταινία «Στέλλα» (1955) και οι κοινωνικές της προεκτάσεις Ανάλυση: Χρίστος Σταυρινίδης, Επιμέλεια: Αντωνία Φοράρη 	4
Επανάληψη - Διαγώνισμα		Λύση προηγούμενων Εξεταστικών Δοκιμίων	2

Επιπρόσθετα, βλ. σσ. 14-17

Β' ΤΕΤΡΑΜΗΝΟ

<p>ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ</p>	<p>ΑΝΤΙΣΤΟΙΧΑ ΔΙΔΑΚΤΕΑ ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ</p> <p>Θεματική Ενότητα: Θέμα Μαθήματος Εκπαιδευτικό Υλικό</p>		<p>Διδακτικές Περίοδοι 25</p>	
	<p>Οι μαθητές/τριες να είναι σε θέση να:</p>		<p>Διδακτέα: Πληροφορίες, Έννοιες, Δεξιότητες, Στρατηγικές/Τρόπος σκέψης, Στάσεις, Αξίες</p>	
<p>2. Να κατανοούν σε βάθος μουσικά είδη και στιλ ποικίλων μουσικών πολιτισμών, και να τα τοποθετούν μέσα στο κοινωνικό πλαίσιο που δημιουργήθηκαν.</p>	<p>2.1</p>	<p>αναλύουν έργα της Δυτικής Μουσικής:</p> <ul style="list-style-type: none"> της περιόδου του Μπαρόκ της περιόδου του Κλασικισμού 	<ul style="list-style-type: none"> Το πνεύμα του μπαρόκ: τέχνη, πολιτική, επιστήμες, θρησκεία, ο ρόλος του καλλιτέχνη Το ύφος της μουσικής μπαρόκ: μουσικά χαρακτηριστικά Η μουσική μπαρόκ συγκριτικά με άλλα στιλ και είδη μουσικής <p>Εκπαιδευτικό Υλικό</p> <ul style="list-style-type: none"> Εισαγωγή: Μαχλός: σσ. 135 - 144 <ul style="list-style-type: none"> Μπαρόκ όπερα: τα συστατικά της (π.χ. ρετσιτατίβο, άρια, μουσικά σύνολα (σολίστες, σύνολα, χορωδία), σκηνές, πράξη, ουβερτούρα, λιμπρέτο <p>Εκπαιδευτικό Υλικό</p> <ul style="list-style-type: none"> Εισαγωγικά: Μαχλός: σσ. 145-146 και 151-154 Χένρυ Πέρσελ, Διδώ και Αινείας: «Το χέρι σου, Μπελίντα» και «Όταν το χώμα θα με σκεπάζει» Ανάλυση: Ιωάννα Σατραζάμη, Επιμέλεια: Αντωνία Φοράρη <ul style="list-style-type: none"> το πνεύμα του κλασικισμού το ύφος της κλασικής μουσικής: μουσικά χαρακτηριστικά η μουσική την περίοδο του κλασικισμού συγκριτικά με άλλα στιλ και είδη μουσικής <ul style="list-style-type: none"> Κλασικό κουαρτέτο εγχόρδων: μουσική δωματίου, σύνολα, μέρη, φόρμα <p>Εκπαιδευτικό Υλικό</p> <ul style="list-style-type: none"> Εισαγωγικά: Μαχλός: σσ.211-213 Γιόζεφ Χάυντν, Κουαρτέτο Εγχόρδων στη Μιb Μείζονα, Έργο 33, Αρ. 2 - «Το αστείο», Μέρος 4ο, Finale – Presto Ανάλυση: Έλενα Παπαευριπίδου, Επιμέλεια: Αντωνία Φοράρη 	<p>6</p> <p>6</p>

			<ul style="list-style-type: none"> • Μορφή σονάτα: έκθεση, ανάπτυξη, επανέκθεση, πρώτο και δεύτερο θέμα, γέφυρα, κοντέτα, κύρια τονικότητα, μετατροπές, επεξεργασία, πτώσεις, κόντα <p>Εκπαιδευτικό Υλικό</p> <ul style="list-style-type: none"> • Μαχλός: σσ. 195-202 • Βόλφγκανγκ Αμαντέους Μότσαρτ, Σονάτα για Πιάνο Αρ. 16 σε Ντο Μείζονα, Κ.545, Μέρος Α' Ανάλυση: Σταύρια Κοτσώνη - Brown, Επιμέλεια: Αντωνία Φοράρη 	6
	2.2	αναλύουν μουσική και τραγούδια του παγκόσμιου Μουσικού Θεάτρου	<p>Μιούζικαλ</p> <ul style="list-style-type: none"> • Τα συστατικά στοιχεία του μιούζικαλ: ο ρόλος του καθενός και η μεταξύ τους σχέση • Η σχέση του με την όπερα • Τα μουσικά χαρακτηριστικά του μιούζικαλ • Είδη τραγουδιών • Μουσική βιομηχανία <p>Εκπαιδευτικό Υλικό</p> <ul style="list-style-type: none"> • Εισαγωγή: Μαχλός: σσ. 406-407 (Το Αμερικανικό Μουσικό Θέατρο) • Andrew Lloyd Webber, The Phantom of the Opera, Άρια «Think of me» Ανάλυση: Χριστίνα Πάιπερ, Επιμέλεια: Αντωνία Φοράρη 	4
Επανάληψη - Διαγώνισμα			Λύση προηγούμενων Εξεταστικών Δοκιμίων	2
Επιπρόσθετα, βλ. σσ. 14-17				

Επανάληψη - Διαγώνισμα	Λύση προηγούμενων Εξεταστικών Δοκιμών	2
Επιπρόσθετα, βλ. σσ. 14-17		

Β' ΤΕΤΡΑΜΗΝΟ

ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ		ΑΝΤΙΣΤΟΙΧΑ ΔΙΔΑΚΤΕΑ ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ	Διδακτικές Περίοδοι 13
	Οι μαθητές/τριες να είναι σε θέση να:	Διδακτέα: Πληροφορίες, Έννοιες, Δεξιότητες, Στρατηγικές/Τρόπος σκέψης, Στάσεις, Αξίες	
5. Να αποκτήσουν δεξιότητες μουσικής δημιουργίας, που αφορούν -κυρίως- στην εναρμόνιση, τον αυτοσχεδιασμό και τη σύνθεση, στο πρότυπο προσεγγίσεων προγενέστερων δημιουργών.	5.1	<p>υιοθετούν διαδικασίες και πρακτικές της τονικής αρμονίας, αφού πρώτα αναλύσουν αυθεντικά μουσικά παραδείγματα.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Σύνδεση συγχορδιών σε Α' Αναστροφή <ul style="list-style-type: none"> ○ Αρίθμηση ○ Αναστροφή κύριων συγχορδιών: I^6/i^6, IV^6/iv^6, V^6 ○ Ορθοί διπλασιασμοί ○ Συνδέσεις ii^6 και ii^{o6} ○ Συνδέσεις vi/VI ○ Συνδέσεις vii^{o6} • Σύνδεση συγχορδιών σε Β' αναστροφή <ul style="list-style-type: none"> ○ Αρίθμηση και Διπλασιασμοί ○ Πτωτικό $\frac{6}{4}$ π.χ. $I - ii^6 - I_4^6 - V - I$, $I - IV - I_4^6 - V - I$ ○ Διαβατικό $\frac{6}{4}$ $I - V_4^6 - I^6$ και $I^6 - V_4^6 - I$ $IV - I_4^6 - IV^6$ και $IV^6 - I_4^6 - IV$ ○ Πλάγιο $\frac{6}{4}$ (εκκλησιαστική πτώση, ισοκράτης/πεντάλ) $I - IV_4^6 - I$ 	5
			3

			<ul style="list-style-type: none"> • Πτώσεις <ul style="list-style-type: none"> ○ Τέλεια αυθεντική ○ Ατελής αυθεντική ○ Ημιτελής ή Μισή (...-V) ○ Απροσδόκητη ή Απατηλή (V-? /? όχι η τονική, συνήθως VI) ○ Πλάγια ή Εκκλησιαστική (IV-I) ○ Η χρήση της τρίτης του Πικαρντί σε καταληκτική πτώση 	3
Επανάληψη - Διαγώνισμα			Λύση προηγούμενων Εξεταστικών Δοκιμίων	2
Επιπρόσθετα, βλ. σσ. 14-17				

Σε συνέχεια των πιο πάνω, αναφέρονται τα εξής:

- Οι ακόλουθοι Δείκτες Επιτυχίας και Επάρκειας αφορούν ένα, δύο ή όλα τα αντικείμενα του μαθήματος (Μουσικοί Πολιτισμοί, Αρμονία, Ακουστικά).
- Οι ακόλουθοι Δείκτες Επάρκειας διδάσκονται παράλληλα με τους προαναφερθέντες και λειτουργούν ως εργαλεία, στρατηγικές, τρόποι σκέψης, στάσεις και αξίες που χρειάζεται οι μαθητές σταδιακά να αποκτήσουν και συνεχώς να αναπτύσσουν για την απρόσκοπτη ανάπτυξη των μουσικών τους γνώσεων, δεξιοτήτων και στάσεων, όπως περιγράφονται από τους ακόλουθους Δείκτες Επιτυχίας.

Δείκτες Επιτυχίας		Δείκτες Επάρκειας	Μουσικοί Πολιτισμοί	Αρμονία	Ακουστικά
1. Να ακολουθούν διαδικασίες μουσικού γραμματισμού , ώστε να κατανοούν τα στοιχεία της μουσικής.	1.12 χρησιμοποιούν τη μουσική τεχνολογία ως εργαλείο ώστε να κατανοούν, να χρησιμοποιούν και να βελτιώνουν τα πιο πάνω μουσικά στοιχεία σε πλαίσιο ακρόασης, εκτέλεσης και δημιουργίας της μουσικής - είτε από τους ίδιους είτε από τρίτους.	<ul style="list-style-type: none"> • Μουσικά λογισμικά, μουσικές εφαρμογές και μουσικός εξοπλισμός, π.χ. <ul style="list-style-type: none"> ο λογισμικά εξάσκησης ακουστικών δεξιοτήτων ο λογισμικά καταγραφής μουσικής σημειογραφίας • Διαδίκτυο, μουσικές ιστοσελίδες για σκοπούς έρευνας, εξάσκησης και εκμάθησης της μουσικής, π.χ. <ul style="list-style-type: none"> ο κατέβασμα παρτιτούρων, αρχείων mp3 	✓	✓	✓
2. Να κατανοούν σε βάθος μουσικά είδη και στιλ ποικίλων μουσικών πολιτισμών , και να τα τοποθετούν μέσα στο κοινωνικό πλαίσιο που δημιουργήθηκαν.	2.6 περιγράφουν τη σχέση της μουσικής με κοινωνικές παραμέτρους που την καθόρισαν	<ul style="list-style-type: none"> • Χώρος, Χρόνος • Ιστορικό, κοινωνικό, πολιτικό, πολιτισμικό, καλλιτεχνικό, γεωγραφικό και οικονομικό πλαίσιο που αφορά στη δημιουργία, εκτέλεση και πρόσληψη της μουσικής • Το πλαίσιο και η διαδικασία για τη δημιουργία της μουσικής, την εκτέλεσή της και την πρόσληψή της, π.χ. <ul style="list-style-type: none"> ο κατά την εποχή μπαρόκ: η «προστασία» των συνθετών από την αριστοκρατία και η παραγγελία έργων, η εκτέλεσή τους στα παλάτια με ακροατήριο την αριστοκρατία • Η μουσική ως πολιτική πράξη, π.χ. <ul style="list-style-type: none"> ο η χρήση της μουσικής από τον Χατζιδάκι στην ταινία «Στέλλα» αναφορικά με τον ρόλο της γυναίκας και την ελληνική εθνική ταυτότητα • Ο ρόλος και η λειτουργία της μουσικής στην κοινότητα, π.χ. <ul style="list-style-type: none"> ο η διατήρηση του κοινωνικού ιστού στην παραδοσιακή μουσική 	✓		
	2.7 προσδιορίζουν την προσφορά ενός έργου/συνθέτη στην εξέλιξη της ιστορίας της μουσικής	<ul style="list-style-type: none"> • Σημαντικοί συνθέτες και έργα τους • Εξελίξεις, καινοτομίες και πειραματισμοί στη μουσική δημιουργία και πράξη • Σημαντικοί σταθμοί στην εξέλιξη της μουσικής, π.χ. η κατασκευή του πιάνου 	✓		

<p>3. Να αναπτύξουν τις ακουστικές δεξιότητες, ώστε να εντοπίζουν ακουστικά στοιχεία της μουσικής και να ανταποκρίνονται σε αυτά με μουσικό τρόπο</p>	<p>3.1 εφαρμόζουν γνωστικές διαδικασίες ώστε να αναπτύξουν την ακουστική τους σκέψη, η οποία περιλαμβάνει τη λήψη, την κατανόηση, την ανταπόκριση και την απομνημόνευση της μουσικής κατά την παραγωγή του ήχου, την παύση του, καθώς και την παντελή απουσία του.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Μίμηση: ρυθμικά, μελωδικά, αρμονικά μουσικά σχήματα • Ακουστική μνήμη <ul style="list-style-type: none"> ο ανάκληση και αναπαραγωγή • Ανάγνωση (σολφέζ) <ul style="list-style-type: none"> ο ρυθμικές συλλαβές, ρυθμός λόγου ο σχετικό solfa σύστημα π.χ. μέτρημα με το χέρι και χειρονομική επίδειξη του ύψους • Τα χαρακτηριστικά των στοιχείων της μουσικής (βλ. Δ.Ε.Ε.1 Μουσικός Γραμματισμός) • Ανταπόκριση με δημιουργικό τρόπο στη μουσική, π.χ. ερώτηση - απάντηση • Μεταφορά (τρανσπόρτο): στο χαρτί και στο τραγούδι • Εσωτερική ακοή, νοερή οπτικοποίηση του μουσικού ήχου 	✓	✓	✓
	<p>3.2 ακολουθούν δεξιότητες ενεργητικής ακρόασης για να περιγράψουν στοιχεία της σύνθεσης και της εκτέλεσης ενός έργου και να τα συσχετίζουν με την παρτιτούρα του, χρησιμοποιώντας ταυτόχρονα τις μουσικές τους γνώσεις και δεξιότητες.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Τα μουσικά χαρακτηριστικά ενός έργου (βλ. Δ.Ε.Ε. 2 Μουσικοί Πολιτισμοί) • Η μεταξύ τους σχέση και αλληλοεξάρτηση • Η εξέλιξη των μουσικών στίλ κατά τις περιόδους της μουσικής • Παρτιτούρα (βλ. Δ.Ε.Ε. 1) • Χάρτης Ακρόασης • Μουσικοκριτική (βλ. Δ.Ε.Ε. 4.1 της Β4) 	✓	✓	✓
<p>4. Να αναπτύξουν δεξιότητες εκτέλεσης και τραγουδιού προκειμένου να τις χρησιμοποιούν για την κατανόηση της μουσικής.</p>	<p>4.1 αποδίδουν τα στιλιστικά χαρακτηριστικά ενός έργου/τραγουδιού με κατάλληλο τρόπο και μουσικότητα, απολαμβάνοντας ταυτόχρονα τη μουσική πράξη.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Ακριβής απόδοση του μουσικού κειμένου • Προσπάθεια για τεχνική επάρκεια • Καταλληλότητα και συνέπεια στο μουσικό στίλ • Εκτελεστικές προσεγγίσεις, διακεκριμένοι εκτελεστές, εγνωσμένου κύρους σύνολα και ορχήστρες • Ροή και άνεση • Μουσική έκφραση και ερμηνεία • Μουσική επικοινωνία: προβολή, πειστικότητα • Μουσικό νόημα (βλ. Β4, Ακρόαση, Δ.Ε.Ε. 5.3) <ul style="list-style-type: none"> ο Θετική σχέση με τα ενδογενή νοήματα της μουσικής (δηλ. τη μουσική αυτή καθαυτή) καθώς και τα εξωμουσικά της νοήματα 	✓		

	<p>4.2 χρησιμοποιούν τις δεξιότητες τους στην εκτέλεση πιάνου (keyboard harmony) και στην ερμηνεία τραγουδιού, ώστε να αναπτύσσουν τις μουσικές τους γνώσεις και δεξιότητες (π.χ. ακρόαση, εναρμόνιση μελωδίας).</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Keyboard harmony και Τραγούδι, π.χ. <ul style="list-style-type: none"> ○ αυτοσυγκέντρωση, νοητικές δυνάμεις, μουσική σκέψη ○ η ακρόαση και η εκτέλεση με προσήλωση και κριτική προσέγγιση ○ νοερή οπτικοποίηση πριν την εκτέλεση ○ ταύτιση ήχου: νοερώς και στην πράξη (πιάνο και τραγούδι) ○ χτίσιμο συγχορδιών στο πιάνο, αλλαγή είδους ○ εκτέλεση εναρμονισμένης μελωδίας στο πιάνο ○ το τραγούδι ως συνοδεία κατά την εκτέλεση στο πιάνο 	<p style="text-align: center;">✓</p> <p>μόνο για τον Δείκτη Επιτυχίας 1 (μουσικό γραμματισμό)</p>	<p style="text-align: center;">✓</p>	<p style="text-align: center;">✓</p>
<p>5. Να αποκτήσουν δεξιότητες μουσικής δημιουργίας, που αφορούν -κυρίως- στην εναρμόνιση, τον αυτοσχεδιασμό και τη σύνθεση, στο πρότυπο προσεγγίσεων προγενέστερων δημιουργών.</p>	<p>5.2 υιοθετούν τεχνικές αυτοσχεδιασμού άλλων δημιουργών, σε δικές τους μουσικές δημιουργίες.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Πρότυπο • Τεχνικές αυτοσχεδιασμού <ul style="list-style-type: none"> ○ Ανατοποθέτηση (displacement) και Μετατροπίες (μέτρο, ρυθμό, μελωδία, αρμονία) ○ Σμίκρυνση, Μεγέθυνση, Αναστροφή, Καρκίνος ○ Προσθήκη ξένων φθόγγων ○ Συνδυασμός των πιο πάνω 	<p style="text-align: center;">✓</p>	<p style="text-align: center;">✓</p>	
	<p>5.3 υιοθετούν τεχνικές σύνθεσης άλλων δημιουργών, σε δικές τους σύντομες μουσικές δημιουργίες</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Στάδια συνθετικής διαδικασίας: <ul style="list-style-type: none"> ○ πρότυπο έργο - δημιουργικό ερέθισμα ○ πιθανοί τρόποι δημιουργίας και ανάπτυξης νέου έργου ○ πρόγραμμα και προσχέδιο της σύνθεσης/αυτοσχεδιασμού ○ στοιχεία και τεχνικές επεξεργασίας και ανάπτυξής του ○ πρώτη εκδοχή για σχόλια και εισηγήσεις ○ επόμενες εκδοχές ○ ολοκλήρωση σύνθεσης ○ παρουσίαση και εκτέλεση ○ δυνατά και αδύνατα σημεία έργου ○ βελτίωση και μελλοντική πορεία ○ αρχειοθέτηση έργου ○ διάχυση έργου 	<p style="text-align: center;">✓</p>	<p style="text-align: center;">✓</p>	

	5.4 προσθέτουν το προσωπικό τους στιλ σε υπάρχουσες τεχνικές σύνθεσης και αυτοσχεδιασμού.	<ul style="list-style-type: none"> Υπάρχοντα στοιχεία και τεχνικές σύνθεσης/ αυτοσχεδιασμού Νέες ή/και καινοτόμες δημιουργικές προσεγγίσεις Προσωπική μουσική ταυτότητα Μουσική τεχνολογία και Τεχνολογικά μέσα, υπηρεσίες και προϊόντα για την καταγραφή, ανάλυση, μεταγραφή, παραλλαγή και διαχείριση του ήχου και της μουσικής πληροφορίας 	✓	✓	
6. Να αναπτύξουν την ατομική τους μουσική ταυτότητα προκειμένου να προχωρήσουν σε πανεπιστημιακές σπουδές με απώτερο στόχο την επαγγελματική τους αποκατάσταση ή/και την πολύπλευρη ανάπτυξη	6.1 αποδομούν και να αναδομούν την ατομική μουσική τους ταυτότητα , με στόχο τη συνεχή προσωπική τους μουσική ανάπτυξη.	<ul style="list-style-type: none"> Η κατασκευή της μουσικής ταυτότητας Ατομικά χαρακτηριστικά και κοινωνικοί παράγοντες Ατομικό πλάνο μουσικής ανάπτυξης 	✓	✓	✓
	6.2 προσδιορίζουν, μέσα από διαδικασίες προσωπικής ενδοσκόπησης που αφορά στην μουσική τους ταυτότητα, ενδεχόμενες προοπτικές εξέλιξής τους ως επαγγελματίες του χώρου της μουσικής .	<ul style="list-style-type: none"> Προσωπικές προοπτικές, δυνατότητες, κλίσεις και ενδιαφέροντα Μουσικά επαγγέλματα και προοπτικές επαγγελματικής αποκατάστασης Η ζωή ενός συνθέτη, εκτελεστή ή άλλου επαγγελματία του χώρου της μουσικής <ul style="list-style-type: none"> προαπαιτούμενες γνώσεις και δεξιότητες, αναγκαίος εξοπλισμός, υποχρεώσεις, βιοπορισμός, συνθήκες στον χώρο εργοδότες, π.χ. μουσική βιομηχανία, μουσικοί οργανισμοί, κ.λπ. Σπουδές - Κατάρτιση: Πανεπιστημιακοί κλάδοι για μουσικές σπουδές, απαιτήσεις εισδοχής, εναλλακτικές δυνατότητες επιμόρφωσης (π.χ. διαδικτυακά σεμινάρια επαγγελματικών οργανισμών, δημιουργία μουσικού πορτφόλιο) 	✓	✓	✓
	6.3 εντάσσονται ενεργά και να συμβάλλουν σε πολιτιστικές δράσεις του στενού και ευρύτερου κοινωνικού τους χώρου , επιδεικνύοντας αρτιότητα και υπευθυνότητα.	<ul style="list-style-type: none"> Η κοινότητα των επαγγελματιών του χώρου της μουσικής (π.χ. εκτελεστής, συνθέτης, ακροατής, παραγωγός, μαέστρος, μάνατζερ) Η ακαδημαϊκή και επιστημονική κοινότητα του χώρου της μουσικής (π.χ. ερευνητές, μουσικολόγοι, εθνομουσικολόγοι, κ.λπ.) Δίκτυα επαγγελματιών της μουσικής Προσωπική μουσική έκφραση Ενσυναίσθηση, κοινωνικές συνθήκες μουσικής πράξης Μουσική επικοινωνία 	✓	✓	✓